

UNIT X

Lesson 59

తెనాలి రామకృష్ణదు (కథ)

పూర్వం విజయనగర సామూజ్యాన్ని కృష్ణదేవరాయలు అనే రాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు. అయిన ఆస్తానంలో ఎనిమిది మంది కవులు ఉండేవాళ్ళు. వాళ్ళను ‘అష్టదిగ్గజాలు’ అనేవాళ్ళు. వాళ్ళల్లో తెనాలి రామకృష్ణదు ఒకడు. అతను తెలుగులో గొప్ప కవి. కృష్ణదేవరాయలు తరచుగా కవులను చిక్కుప్రశ్నలు అడుగుతూ ఉండేవాడు. వాటికి తెనాలి రామకృష్ణదే సహాదానాలు చెప్పు ఉండేవాడు.

ఒక రోజు కృష్ణదేవరాయలు సభలో

TENALI RAMAKRISHNUDU (a story)

Once upon a time a king called Krishnadevaraya was ruling the Vijayanagara kingdom. There were eight poets in his court. They were called *Ashta diggajams* (eight mighty elephants). Tenali Ramakrishna was one of them. He was a great poet in Telugu. Krishnadevaraya used to ask the poets some puzzling questions. Tenali Ramakrishna used to answer them.

One day Krishnadevaraya

Lesson 59

“న విషయాన్ని గురించి అయినా నా చేత
‘అపును’ అనిపించగల్గినవారికి మంచి
బహుమానం ఇవ్వబడుతుంది” అన్నాడు.

అప్పుడు తెనాలి రామకృష్ణుడు లేచి
“రాజ! నేను మీ చేత ‘అపును’ అనిపించ
గల్లుతాను. సెలవు ఇప్పించండి.” అన్నాడు.

“అనిపించగల్లటం కాదు. అనిపించి
టీరాలి. లేకపోతే శిక్ష విధించబడుతుంది,
జాగ్రత్త!” అన్నాడు రాజు. అందుకు
బప్పుమన్నాడు తెనాలి రామకృష్ణుడు. “నీ యిష్టం
వచ్చిన మూడు వాక్యాలు చెప్పి నా చేత ‘అపును’
అనిపించు.” అన్నాడు రాయలు.

అప్పుడు రామకృష్ణుడు, “మహారాజ! తమరు ఈ సామ్రాజ్యానికి సార్వభౌములు.” అన్నాడు. రాయలు కాదు అనలేకపోయాడు. అపును అనవలసి వచ్చింది. “ఇంకోక వాక్యం చెప్పు!” అన్నాడు. “రాజ! తమ తల్లి గొడాలు కాదు.” అన్నాడు రామకృష్ణుడు. రాజు ఈ సారి కూడా అపును అనకుండా ఉండలేక పోయాడు. “మూడో వాక్యం కూడా చెప్పు!” అన్నాడు కృష్ణ-దేవరాయలు. “తమ భార్య పతిప్రత.” అన్నాడు రామకృష్ణుడు. ఈ సారి కూడా రాజు ‘కాదు’ అనలేకపోయాడు.

తాను అన్నవాట ప్రకారం ఒక విలువైన హరం తెచ్చించి రామకృష్ణుడికి బహుకరించాడు కృష్ణదేవరాయలు.

said, "Whosoever, on any issue, could make me say 'yes' will be suitably rewarded."

Then Tenali Ramakrishna rose and said, "Oh King! I will be able to make you say yes. Please permit me.

"Not simply 'be able to', but you should. Otherwise, you will be punished. Be careful.", said the king. Tenali Ramakrishna agreed to it. "Well, you say any three sentences of your choice and make me say yes", said the king.

Then Ramakrishna said, "Oh Emperor! You are the lord of the empire." Krishnadevaraya could not say *no*. He had to say *yes*. "Tell another sentence", said the king. "Oh Emperor! Your mother is not a barren lady", said Ramakrishna. The emperor could not remain without saying *yes* this time also. "Tell the third sentence also", the king said. "Oh Emperor! Your wife is loyal to you" said Ramakrishna. The emperor could not say *no* this time also.

As per his promise, Krishna-devaraya summoned for a costly necklace and presented it to Ramakrishna.

An Intensive Course in Telugu

DRILLS

a. Repetition drill

పూర్వం ఒక డొల్లో ఒక రాజు ఉండేవాడు.	నేను మాట్లాడకుండా ఉండలేను.
పది సంవత్సరాల క్రితం నేను రోజూ కాఫీ తాగేవాళ్లి.	ఆతను అన్నం తినకుండా ఉండగలిగాడు.
పూర్వం ఒక రాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు.	ఈ మాట ఎవరికి చెప్పకుండా ఉండ-లేకపోయాను.
శర్మ ఇప్పుడిప్పుడే మాట్లాడగలుగుతున్నాడు.	గురునాథం రేపు బెంగుళూరు వెళ్లాలీ.
సుశీల నిన్న ఇక్కడికి రాగలిగింది.	ఈ సంవత్సరం నేను పరీక్ష పాసయాలీ.
గోవి ఈ పని చెయ్యగలిగినా చెయ్యలేదు.	ఈ సంగతి వాళ్లకు మంత్రిగారి చేత చెప్పబడ్డది.
ఇప్పుడు నేను ఎక్కువ చదపలేకపోతున్నాను.	సరభ పుస్తకాలు ఇక్కడికి తీసుకురాబడ్డాయి.
నిన్న మీ ఇంటికి రాలేకపోయాను.	తాను అన్న మాట ప్రకారం ఆతను వచ్చాడు.
శర్మ కదలకుండా కూర్చోగలడు.	

b. Build-up drill

అన్నాడు.	పిలిపించు.
ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	శర్మను పిలిపించు.
బహుమానం ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	పంపించి శర్మను పిలిపించు.
మంచి బహుమానం ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	పచ్చినవాళ్లను పంపించి శర్మను పిలిపించు.
కపులకు మంచి బహుమానం	జష్టం పచ్చినవాళ్లను పంపించి
ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	శర్మను పిలిపించు.
రాజు కపులకు మంచి బహుమానం	నీ జష్టం పచ్చినవాళ్లను పంపించి
ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	శర్మను పిలిపించు.

శ్రీ లక్ష్మీ రామయ్య వెద్దవి.

Dr. Bhagat

Lesson 59

c. Substitution drill

Model (i)

ఈ పని కుమల చేత చెయ్యబడ్డది.
పుస్తకం చదువు

ఈ పుస్తకం కమల చేతు చదవబడ్డది.
ఈ పూలు కమల చేతు కొయ్యి బడ్డది
ఈ వాకిలి కమల చేతు తెరుచు బడ్డది
ఈ కథ కమల చేతు చెప్పు బడ్డది

Model (ii)

నేను బాగా మాట్లాడగలుగుతున్నాను. రాయ

నేను బాగా రాయగలుగుతున్నాము.
నేను బాగా చదువు గియసులు నుండి వచ్చాలి.
నేను బాగా నానడు తెగలు గియినాము.
నేను బాగా పరిగెత్తుటకు గుణు నుండి వచ్చాలి.

Model (iii)

రవి చెప్పుకుండా ఉండలేకపోయాడు.
మాట్లాడు

రవి మాట్లాడకుండా ఉండలేకపోయాడు.
ఈప్రతినుష్ఠానంలో రూపొన్నారు కూడా.
ఈప్రకులు కులు కులు కులు కులు కులు కులు.
ఈప్రకులు కులు కులు కులు కులు కులు కులు.

Model (iv)

నేను నిన్న బాగా మాట్లాడగలిగాను.
రాయి

నేను నిన్న బగా రాయగలిగాను.
నేను నీ బ్యాచ్‌దువుగల్గాను,
నేను నీ బ్యాచ్‌పుచ్చర్లోగాను,
నేను నీ బ్యాచ్‌పరిగెత్తుగల్గాను,

d. Response drill

Model (i)

ముఖ్య సరళకు పారం చెప్పావా? (రమ)
నేను చెప్పాలేదు; రమ చేత చెప్పించాను.

1. ఈ కలు నవ్వు గండ ఇచ్చామి? (లక్ష)
 2. సరళ మల్లెపూలు తెచ్చిందా? (ఉమ)
 3. నువ్వే ‘కాదు’ అనావా? (శరు)

Model (ii)

లతకు నీ ఫోటో ఎందుకు చూపించావు? (1) తమికు ఇంగ్లీష్ లో వ్యాఖ్యలు

1. రాజుకు ఆ మాట ఎందుకు చెప్పావు?
 2. వాళ్ళను మీ జండికి ఎందుకు పిలిచావు?
 3. మోహన్‌కు గొడుగు ఎందుకు ఇచ్చావు?

Model (iii) మప్పు నిరుదు ఏం చేసేవాడివి? (కదలు-రాయి)

నేను నిరుడు కథలు రాసేవాణ్ణి.

1. శర్య నిరుడు ఏం చేసేవాడు? (పూర్వులో-పనిచెయ్యే)
 2. శారద నాలుగేళ్ళ క్రితం ఏం చేసేది? (రెడియోలో -
 3. మౌహన్ మెసూరులో ఉన్నపుడు ఏం చేసేవాడు? (రీ

ప్రశ్నల విషయాల యిల్లా
స్విత్సిస్వాము.

An Intensive Course in Telugu

Model (iv) నువ్వు నిరుడు ఏం చేస్తూ ఉండేవాడిని? (కథలు-రాయి)

నేను నిరుడు కథలు రాస్తూ ఉండేవాళ్లి.

అందుల్లో

1. శర్య నిరుడు ఏం చేస్తూ ఉండేవాడు? (స్కూల్‌లో-పనిచెయ్యి)
2. శారద నాలుగేళ్ళ క్రితం ఏం చేస్తూ ఉండేది? (రేడియోలో - పాడు)
3. రవి డిలీలో ఉన్నప్పుడు ఏం చేస్తూ ఉండేవాడు? (రేజా-చపాతీలు తిను)

e. Conversation drill

Model (i)

సరళ: ఈ పూలు ఎవరు కోస్తారు?

విమల: నేను కొయ్యగలను.

సరళ: నువ్వు కొయ్యగలిగితే పరవాలేదు.

1. గోపాల్: శర్య ఇంటికి ఎవరు వెళారు?

కుమార్: *నీను పెళ్ళిపుటు*

గోపాల్: *సుఖ్యాప్తికి పుట్టాల్మి.*

2. గౌరి : పాపను ఎవరు తీసుకోస్తారు?

లత :

గౌరి :

3. ప్రసాద్ : గిరిని ఎవరు పిలుస్తారు?

విమల :

ప్రసాద్ :

Model (ii)

బాల: లతతో నువ్వు చదరంగం ఆడ్తావా?

లీల: ఆడగలుగుతానేమో!

బాల: ఆడలేకపోతే చెప్పు. నేనే ఆడ్తాను.

1. రమ: లత దగ్గర్నించి నా కలం తేస్తావా?

ఉమి: *ప్రిముర్చాఖుసుహచి మో!*

రమ: *ప్రిముర్చాఖుచోతే చెప్పు. సీని త్యోసు.*

2. గిరి: శర్య ఈ పని చేస్తాడ?

రవి :

గిరి :

3. శారద : సర్జ ఈ తలుపు తెరుస్తుందా?

విమల :

శారద :

f. Transformation drill

Model (i)

ఇప్పుడు నువ్వు రావాలి.

ఇప్పుడు నువ్వు వచ్చి తీరాలి.

1. రేపు **మీరు తెమ్మిదింటికి** రావాలి.

2. మనం **కష్టపడి** పని చెయ్యాలి.

3. ఈ తలుపులు **తెరవాలి.**

4. ఈ సంవత్సరం **నేను పాసుకావాలి.**

5. అతనోక పుస్తకం **తేవాలి.**

6. మీరు **డబ్బులు ఇవ్వాలి.**

Model (ii)

నిన్న నా కోసం ఎవరోచ్చారు?

నిన్న నా కోసం ఎవరైనా వచ్చారా?

1. శర్య **మైసూరు ఎప్పుడు చూశాడు?** *(శర్య మైసూరు చూశాడు?)*

2. ఆమె ఏ విషయాన్ని గురించి

మాట్లాడ గలదు?

3. నీ పుస్తకాలు **ఎవరికి ఇస్తావు?**

4. శర్యను ఏ డోల్లో చూశావు?

5. రవి నా పెట్టె ఎక్కుడు పెట్టాడు?

(1) శాంకు బహుమానం
ఇత్తుటింది.

Model (iii) Active voice

సుబ్బారావును లోపలికి పిలిచారు.
సుబ్బారావు లోపలికి పిలపబడడు.
1. శారదకు బహుమానం ఇచ్చారు.
2. పిల్లలకు పరీక్ష పెట్టారు.

3. ఈ హరం ఆమెకు బహుకరించారు.
 4. మొన్న సంగీతశాస్త్రంలో ఒక కొత్త
ప్రయోగం చేశారు.
 5. ఇక్కడ కొత్త రోడ్పు వేశారు.
- ఇట్లు ఇట్లు స్థియరించి.

EXERCISES

a. Answer the following questions as shown in the model.

Model (i)

సరళ పాసవుతుందా?
పాసయితీరుతుంది.

1. ఇప్పుడు వాడు డబ్బిస్తాడా?
2. సుశీల రేపు వస్తుందా?
3. నేనిప్పుడు మాట్లాడాలా?
4. పోలీసులు దొంగలను పట్టుకుంటారా?
5. శర్మ ఇప్పుడు సైకిల్ తెస్తాడా?
6. తన పెళ్ళికి రవి మనల్ని పిలుస్తాడా?

Model (ii)

సుశీల మాట్లాడుతుందా?
సుశీల మాట్లాడగలుగుతుందే లేదో
నాకు తెలియదు.

1. శారద ఏనుగు బోమ్మ గేస్తుందా?
2. వాళ్ళు దొంగలను పట్టుకుంటారా?
3. సరళ ఈ తలుపును తెరుస్తుందా?
4. పిల్లలు ఈ బోమ్మను తెస్తారా?
5. మోహన్ పది పూరీలు తింటాడా?

Model (iii)

శర్మ అక్కడికి ఎందుకు వెళ్ళాడు?
వెళ్ళుకుండా ఉండలేకపోయాడు.

1. శారద ఎందుకు అన్నం తిన్నది?
2. నన్ను ఈ ప్రశ్న ఎందుకు అడిగావు?
3. లత ఎందుకు సినిమా చూసింది?
4. గోపి ఎందుకు మాట్లాడాడు?
5. నువ్వు అతన్ని చూసి ఎందుకు నవ్వాలు?
6. గిరి రవిని ఎందుకు కలిశాడు?

b. Rewrite the following verb forms as shown in the model.

Model

చెయ్యాల్సిచ్చింది.	3. రావాల్సిస్తుంది.
చెయ్యవలసి వచ్చింది.	4. బహుకరించాల్సిచ్చింది.
1. తినాల్సిచ్చింది.	4. శిక్క విధించాల్సిచ్చింది.

An Intensive Course in Telugu

c. Give negative replies to the following questions.

1. నిన్న శర్య మాట్లాడగలిగాడా?	3. నేను పరీక్ష రాయగలిగానా?
2. సుశీల డబ్బు తేగలిగిందా?	4. మీరు మాట్లాడుకోగలిగారా?

d. Rewire the following sentences in two ways as shown in the Model.

Model ఒక రాజు మన దేశాన్ని పరిపాలించాడు. (పూర్వం)

- అ. పూర్వం ఒక రాజు మన దేశాన్ని పరిపాలించేవాడు.
- ఆ. పూర్వం ఒక రాజు మన దేశాన్ని పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు.
- 1. శర్య రేడియోలో పాటలు పాడాడు. (నిరుడు)
- 2. రవి మీ ఊళ్ళో పనిచేశాడు. (రండేళ్ళ) క్రితం
- 3. నేను రోజు చదరంగం ఆడాను. (పది సంవత్సరాల క్రితం)

e. Give the negative forms of the following.

అడగలిగితే	X
మాట్లాడగలిగినా	X
చెయ్యగలగటం	X
తినగలుగుతున్నాము	X
చెయ్యగలిగేవాళ్ళు	X

I need help

f. Change the following sentences into passive voice.

1. శర్యకు ఈ పుస్తకం ఇచ్చారు.	3. మా ఊళ్ళో రోడ్లు అన్నీ బాగుచేశారు.
2. శారదను ఇంటికి పంపించారు.	4. ఇవ్వేళ బజ్జర్లో కొట్లు అన్నీ మూసేశారు.

I need help

g. Rewrite the following sentences changing the verb into causative.

1. ఇప్పుడు నాకొక కాఫీ తేండి.	3. రోడ్లు అన్నీ బాగుచెయ్యండి.
2. రామారావుకు బహుమానం ఇవ్వండి.	4. ఒక ఉంగరం కొనాలి.

I need help

h. Use the following verbs in your own sentences adding -గలుగు to the verb, in any tense/mood/aspect.

1. ఆలోచించ	2. తీసుకు

I need help

VOCABULARY

పూర్వం	long ago	విధించు	to impose
సామూజ్యం	kingdom	ఒప్పుకో	to accept
రాజు	king	వాక్యం	sentence
పరిపాలించు	rule (v)	మహేరాజు	great king
అస్థానం	royal court	తమరు	you (most honorific)
అష్టదిగ్గజాలు	the eight mythological elephants situated in the eight directions of the earth and carrying it (the earth) on themselves.	సార్వభోషుముడు	emperor
తరుచు	often	తమ ₁	your (most honorific))
చిక్కు	difficult (adj.)	గొడాలు	a barren woman
సమాధానం	answer (n.)	పతీపత్త	woman loyal to her husband
సభ	royal court	ప్రకారం	according to
బహుమానం	a reward; a prize	విలువైన	valuable
సెలవు ₂	permission	హోరం	necklace
శిక్క	punishment	బహుకరించు	to present (v.tr.)
		పొరపాటు	mistake (n)
		సినీతార	cine-star

I need some help GRAMMAR NOTES

59.1. In this lesson the historical or remote past form of the verb is introduced.

The following pronominal endings -వాడు *vādu* (masc. sg.), -వారు -*vāru* (epicene honorific sg.), -వాళ్ళు -*vāllu* (epicene plural), -ది -*di* (neut. and fem. non-hon. sg.), -వి -*vi* (neut. pl.) are added to the future/habitual adjectival participle form (41.2.) of the verb to form the historical or remote past form of the verb. (See 41.4. for the details of the use of these pronominal endings which are also called predicate markers or nominalizing suffixes. These are added to an adjective or an adjectival participle to make it a noun or predicate.)

An Intensive Course in Telugu

Historical/Remote Past →

Future/Habitual Adjectival Participle + pronominal ending*

* -వాడు / -వారు -vādu / -vāru / -వాళ్లు -vāllu / -ది -di / -వి -vi

వాడు / అతను టీ తాగేవాడు. 'He used to drink tea.'

vādu/atanu tī tāgēvādu.

ఆమె / ఆయన టీ తాగేవారు. 'He/She used to drink tea.'

āme/āyana tī tāgēvāru.

ఆమె / లత మా ఆఫీసు లో పనిచేసేది. 'She/Lata used to work in our office.'

āme/lata mā āfīsulō panicēsēdi.

వాళ్లు పగలు నిద్రపోయేవాళ్లు 'They used to sleep in day-time.'

vāllu pagalu nidrapōyēvāllu.

అక్కడ ఒక కోట ఉండేది. 'There was a fort.'

akkada oka kōṭa uMdēdi.

ఆ కోట చుట్టూ చెట్లు ఉండేవి. 'There were trees around that fort.'

ā kōṭa cuṭṭū cetlu uMdēvi.

59.1.1. If the subject of the historical/remote past verb is in first or second person the said verb forms are used with suitable concord (2.6.; 5.5.; 5.5.1.) just like the adjectival predicates do (see 14.3.1.). The reason for this verb form taking concord suffix (like a predicate noun in a NP + NP type of sentence which is also called verbless sentence (1.1.; 2.6.) is that the historical/remote past verb form is a nominalised form of the verbal adjective functioning as a predicate (adjectival predicate derived from a verb).

నేను 1963లో గుంటూరులో ఉండేవాళ్లి / ఉండేదాన్ని. 'I used to live in Gungur

nēnu 1963 lō guMṭūrulō uMdēvāṇṇi/uMdēdānni. during 1963.'

నువ్వు 1970లో ఏం చేసేవాడివి? 'What did you used to

nuvvu 1970 lō ēM cēsēvādivi? do during 1970?'

మీరు 1970లో ఏం చేసేవాళ్లు / చేసేవారు? 'What did you used to

mīru 1970 lō ēM cēsēvāllu/cēsēvāru? do during 1970?'

మేం / మనం 1970లో క్రికెట్ అడేవాళ్లం. 'We used to play cricket

mēM/manaM 1970 lō kriket̄ ādēvāllaM. during 1970.'

Lesson 59

59.2. The historical/remote past continuous form of the verb is also introduced in this lesson. The same pronominal endings shown in 59.1. are added to the present adverbial participle (31.2.) + ඇංදේ* *uMdē* construction to form the historical/remote past continuous form.

Historical/Remote Past →

Future/Habitual Adjectival Participle +
[ඇංදේ *uMdē* + Pronominal ending**]

*ඇංදේ *uMdē* is the future/habitual adjectival participle form (41.2.) of the verb ඇංදු *uMdu* which functions here as an auxiliary verb.

**-වාදු *vādu* / -වාරු-*vāru* / -වාණු- *vāṇu* / -ධි- *-di* / -වි- *-vi*

වාදු/අතනු 1960ල් ජපානීලු මිංසා ඇංදේවාදු. 'In 1960 he used to eat *vādu/atanu* 1960 *lō capātīlu tiMṭū uMdēvādu*. chapatis.'

වාණු 1960ල් ජපානීලු මිංසා ඇංදේවාණු. 'In 1960 they used to eat *vāṇu* 1960 *lō capātīlu tiMṭū uMdēvāṇu*. chapatis'

අමේ 1960ල් ජපානීලු මිංසා ඇංදේධි. 'In 1960 she used to eat *āme* 1960 *lō capātīlu tiMṭū uMdēdi*. chapatis'

නිරුදු රෝජා නාකු ඇතුළු වසුනු ඇංදේචි. 'Last year letters used to come to me every day.' *niruḍu rōjū nāku uttarālu vastū uMdēvi*. (I used to get letters every day last year.)

59.2.1. Like the historical/remote past forms the historical/remote past continuous forms also show a concord with the subject in first and second persons. (See 59.1.1.)

නිරුදු නේනු රෝජා බක ගංග නදුසුනු ඇංදේවාණී/ඇංදේදානි. 'Last year, I was walking every day for one hour.' *niruḍu nēnu rōjū oka gaMṭa naḍustū uMdēvāṇi/uMdēdānni*.

නිරුදු මේ/මන් රෝජා බක ගංග නදුසුනු ඇංදේවාණු. 'Last year, we were walking every day for one hour.' *niruḍu mēM/manaM rōjū oka gaMṭa naḍustū uMdēvāṇaM*.

An Intensive Course in Telugu

నిరుడు నువ్వు రోజూ ఒక గంట నడుస్తూ ఉండేవాడివి / ఉండేదానివి. <i>nirudu nuvvu rōjū oka gaMta naḍustū uMdēvādivi/dānivi.</i>	'Last year, You were walking every day for one hour.'
నిరుడు మీరు రోజూ ఒక గంట నడుస్తూ ఉండేవారు / ఉండేవాళ్ళు. <i>nirudu mīru rōjū oka gaMta naḍustū uMdēvāru/uMdēvālla.</i>	'Last year, You were walking every day for one hour.'

59.3. In this lesson the abilitative base is also introduced. Recall the abilitative forms introduced in lesson 50, such as పాడగలడు *pāḍagalaḍu* 'He can sing.', పాడలేదు *pāḍalēḍu* 'He cannot sing.', etc. (50.1.; 50.1.1.; 50.1.2.). It has been stated that the abilitative forms do not express any tense (50.1.). But the abilitative base can be conjugated for different tenses, aspects and moods.

59.3.1. The abilitative base is formed by adding the auxiliary verb -గలుగు *-galugu* to the infinitive form (29.1.) of the verb*.

Abilitative base → infinitive (29.1.) + -గలుగు* *-galugu*

* -గలుగు *-galugu* behaves like a trisyllabic base in changing the second vowel to అ *a* (15.5.1.) and to ఇ *i* (28.6.).

చెప్పు-గలుగు-తున్నా-ను = చెప్పగలుగుతున్నాను 'I am able to tell.'

ceppa-galugu-tunnañ-nu

చెప్పు-గలుగు-అ-డు = చెప్పగలిగాడు 'He was able to tell.'

ceppa-galugu-ā-du = ceppa-galig-ā-du (2.12.2.;28.6.)

చెప్పు-గలుగు-తా-ను = చెప్పగలుగుతాను 'I will be able to tell.'

ceppa-galugu-tā-nu = ceppa-galugu-tā-nu

చెప్పు-గలుగు-అటం = చెప్పగలగటం 'being able to tell.'

ceppa-galugu-aṭam=ceppa-galag-aṭam (2.12.2.;15.5.1..)

చెప్పు-గలుగు-జతే = చెప్పగలిగితే 'if one is able to tell.'

ceppa-galugu-itē = ceppa-galig-itē (2.12.2.;28.6.)

చెప్పు-గలుగు-జన = చెప్పగలిగిన	'that which/who is/are able
<i>ceppa-galugu-ina = ceppa-galig-ina</i>	(2.12.2.;28.6.) to tell.'
చెప్పు-గలుగు-జనా = చెప్పగలిగినా	'though one is able to tell'
<i>ceppa-galugu-inā = ceppa-galig-inā</i>	(2.12.2.;28.6.)

59.3.2. The negative abilitative base is formed by adding **-లేకపో*** *-lēkapō* to the infinitive (29.1.) form of the verb. The negative abilitative base can also be conjugated for different tenses, aspects and moods.

Negative abilitative base → infinitive (29.1.) + **-లేకపో*** *-lēkapō*

* **-లేకపో** *-lēkapō* behaves like the verbal base **పో** *pō* in taking various suffixes.

చెప్పు-లేకపో-తున్నా-ను	'I am not able to tell.'
<i>ceppa-lēkapō-tunnā-nu</i>	
చెప్పు-లేకపో-యా-ను	'I was not able to tell.' (37.1.)
<i>ceppa-lēkapō-yā-nu</i>	
చెప్పు-లేకపో-యం-ది	'She could not tell.' (37.1.)
<i>ceppa-lēkapō-yiM-di</i>	
చెప్పు-లేకపో-తే	'if one could not tell.' (32.2.1.)
<i>ceppa-lēkapō-tē</i>	
చెప్పు-లేకపో-యన	'that/those who could not tell.' (41.1.2.)
<i>ceppa-lēkapō-yina</i>	

59.4. The causative forms of the verbal bases ఇవ్వు *ivvu* 'to give' and తే *tē* 'to bring' are ఇప్పించు *ippiMcu* and తెప్పించు *teppicu* respectively.

నేను రవి చేత ఉబ్బు ఇప్పిస్తాను. 'I will have the money given by Ravi.'
(ఇప్పించు + తా-ను = ఇప్పిస్తాను 31.4.)

nēnu ravi cēta nīku ḍabbu ippistānu. (ippiMcu + tā-nu = ippis-tā-nu)

మనం గిరి చేత ఉబ్బు తెప్పిద్దాం. 'Let us have the money brought by Giri.'
(తెప్పించు + దాం = తెప్పిద్ద-దాం = తెప్పిద్దాం 31.4.; 26.6.)
manāM giri cēta ḍabbu teppiddāM. (teppiMcu + dāM= teppid-dāM)

An Intensive Course in Telugu

59.5. The passive voice is also introduced in this lesson. Though passive voice is not very much used in spoken variety of Telugu, it is used at times in written variety of Telugu as a stylistic variation. The passive base is formed by adding the auxiliary verb -బడు *-baḍu* to the infinitive form of the verb.

Passive base infinitive (29.1.) + -బడు* *-baḍu*

* -బడు *-baḍu* is a changed form of the verbal base పడు *paḍu*. It behaves like పడు *paḍu* in taking various suffixes and in undergoing changes before those suffixes. (See 38.2.)

చెయ్యి *ceyyi* 'to do' : చెయ్య-బడు *ceyya-baḍu* 'to be done'

అడుగు *adugu* 'to ask' : అడగ-బడు *adaga-baḍu* 'to be asked'

ఈ పని చెయ్యబడుతుంది. 'This work will be done.'

ī pani ceyyabaḍutuMdi.

శాతవాహనులు ఆంధ్రులు అని చెప్పబడ్డాడి. 'It was stated that Satavahanas
śātavāhanulu āMdhrulu ani ceppabaddadi. were Andhras.'

చెప్పబడు-అ-ది = చెప్పబడ్డ-అ-ది = చెప్పబడ్డది (38.2.)

ceppabadaḍu-a-di = ceppabadd-a-di

59.5.1. When the passive voice is used the agent-noun will take the agentive case marker చేత *-cēta* 'by'.

ఈ పని రవి చేత చెయ్యబడ్డది. 'This work was done by Ravi.'

ī pani ravi cēta ceyyabaḍdadi.

59.6. The auxiliary verb తీరు *-tīru* is added to the past adverbial participle (45.1.) form of the verb to give a definiteness or certainty to the meaning of the verb. The compound base thus formed will take all tense and mood/modal suffixes.

ఈ పని రవి చేసి తీరు-తా-డు (తీర్చాడు) 'Ravi will definitely do this work.'

ī pani ravi cēsi tīrūtāḍu. (27.8.)

మనం బగా అడి తీరాలి (తీరు + అలి). 'We must play well.'

manaM bāgā āḍi tīrālī (tīru + āli) (2.12.2.)

Lesson 59

59.7. తమరు *tamaru* 'you' is a 'royal/most formal/most honorific second person pronoun. The corresponding oblique base is తమ *tama*.

తమరు లోపలికి రాండి.	<i>tamaru lōpaliki rāMdi.</i>	'You please come inside.'
తమ పేరు చెప్పండి.	<i>tama pēru ceppaMdi.</i>	'Please tell your name.'
ఈ కుర్చీ తమకు.	<i>ī kurcī tamaku.</i>	'This chair is for you..'

59.8. Notice the usage :

అనకుండా ఉండలేకపోయాడు.	<i>anakuMdā uMdālēkapōyādu.</i>	'He could not remain without saying something.'
-----------------------	---------------------------------	---

This is an emphatic expression of affirmative (past tense) form అన్నాడు *annādu* 'He said.', and it contains double negative - one in అనకుండా *anakuMdā* (the negative adverbial participle [45.3.]) and the other in ఉండలేకపోయాడు *uMdālēkapōyādu* (the past negative abilitative [59.3.2.]). The opposite form of the above expression is

అనకుండా ఉండగలిగాడు.	<i>anakuMdā uMdāgaligādu.</i>	'He could remain without saying something.'
---------------------	-------------------------------	---

which is also an emphatic form of the (past) negative form అనలేదు *analēdu* '(Somebody) did not say'. Such expressions stylistic variations with some change in the semantic content. Consider the following examples:

తిన్నాడు.	'He ate.'	<i>tinnādu.</i>	'He did not eat.'
తినకుండా ఉండలేకపోయాడు.	'He could not remain without eating.'	<i>tinakuMdā uMdālēkapōyādu.</i>	'He remained without eating.'
మాట్లాడాడు.	'He spoke.'	<i>mātlādādu.</i>	'He did not speak.'
మాట్లాడకుండా ఉండలేకపోయాడు.	'He could not remain without speaking.'	<i>mātlādakuMdā uMdālēkapōyādu.</i>	'He remained without speaking.'